

**SASTANAK STALNOG KOMITETA MEĐUNARODNE FEDERACIJE
GEOMETARA (FIG) U BEOGRADU**

Pod pokroviteljstvom saveznog sekretara za industriju i trgovinu druga Hakije Pozderca, u Beogradu je u vremenu od 7. do 10. septembra 1966. godine održan sastanak Stalnog komiteta Međunarodne Federacije geometara.

Od 26 nacionalnih geodetskih udruženja učlanjenih u ovu međunarodnu organizaciju čiji delegati sačinjavaju Stalni komitet, ovogodišnjem sastanku u Beogradu prisustvovali su delegati 17 nacionalnih udruženja, i to: Austrije, Belgije, Bugarske, Danske, Engleske, Francuske, Holandije, Italije, Jugoslavije, Kanade, Mađarske, Pojske, Savezne Republike Nemačke, SAD, Švajcarske, Švedske i Čehoslovačke — ukupno 73. delegata i učesnika. Pored pomenutih, sastanku su kao posmatrači učestvovala i tri delegata geodetske organizacije Demokratske Republike Nemačke. I veći broj jugoslovenskih geodetskih stručnjaka iz Beograda i drugih mesta pratio je ovogodišnji rad Stalnog komiteta.

Ocenjuje se da je sastanku Stalnog komiteta prisustvovao zadovoljavajući broj delegata nacionalnih udruženja, ako se uzme u obzir da je delegatima iz udaljenih prekomorskih zemalja predstavljalo objektivne poteškoće dolazak u Jugoslaviju, s obzirom na udaljenost.

Sastanci Stalnog komiteta FIG-e koji se prema Statutu ove organizacije održavaju jedanput godišnje, svaki put u drugoj zemlji, imaju radni karakter. Međutim, praksa je da se program zasedanja organizuje tako da se pored radnog dela predvide i druge stručne delatnosti i izvesno upoznavanje zemlje u kojoj se sastanak održava.

Tako je u sporazumu sa Biroom — užom Upravom Stalnog komiteta, ovogodišnjim zasedanjem predviđeno: 1. Svečano otvorenje sastanka Stalnog

komiteta; 2. Radne sednice sa diskusijom; 3. Izložba geodetske delatnosti u Jugoslaviji; 4. Poseta geodetskim ustanovama u Beogradu i 5. Prijemi, izleti i ekskurzije.

Svečani deo. — U reprezentativnoj i specijalno za ovu svrhu uređenoj sali Doma omladine Beograda, sastanak je otvorio dosadašnji predsednik federacije On. Geom. Ennia de Biagi. U svojoj uvodnoj reči on je pozdravio sve delegate i prisutne goste i ujedno se veoma prigodnim rečima zahvalio domaćim kolegama na srdačnom prijemu i omogućavanju da se ovaj sastanak održi u što prijatnijoj atmosferi.

U ime Saveznog sekretarijata za industriju i trgovinu učesnike je pozdravio drug Vinko Hafner, zamenik saveznog sekretara. On je istakao doprinos geodetskih stručnjaka Jugoslavije u izgradnji naše zemlje i zainteresovanost šire društvene zajednice za dalje unapređenje geodetske delatnosti na bazi što efikasnije međunarodne stručne saradnje. Drug Vasilije Blagojević, direktor Savezne geodetske uprave i predsednik Saveza geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije takođe je pozdravio prisutne delegate i učesnike ovog zasedanja. Tom prilikom je u kratkim crtama istakao razvoj geodetske delatnosti u našoj zemlji posle oslobođenja i perspektivu njenog daljeg razvoja. Posebno je istakao spremnost našeg Saveza za što tesniju saradnju sa geodetskim organizacijama drugih zemalja. Poslednji je prisutne pozdravio Mr. Bernard Collins novi predsednik federacije, koji je na ovom zasedanju zvanično primio dužnost predsednika, posle njegovog izbora na XI kongresu u Rimu 1965. godine.

U toku svečanog dela folklorna grupa KUD Branko Kršmanović iz Beograda izvela je odabran program nacionalnih igara. Prisutni su poseb-

nom zainteresovanošću pratili izvode nje igara i dugim aplauzima pozdravljali svaku izvedenu tačku programa.

Radni deo sastanka — Dnevni red zasedanja je predvideo razmatranje i rešavanje sledećih pitanja:

- Izveštaj generalnog sekretara o međunarodnim vezama FIG-e;
- Završni račun za 1965. godinu, izvršenje budžeta u 1966. godini i predlog budžeta za 1967. godinu;
- Pripreme za XII kongres FIG-e 1968. godine u Londonu;
- Izveštaj predstavnika stalnih komisija FIG-e o pripremama za održavanje XII kongresa;
- Održavanje sledećeg sastanka Stalnog komiteta 1967. godine u Ottawi;
- Izmene statutarnih odredaba o prijemu u FIG-u naučno-tehničkih društava;
- Osiguranje efikasnije saradnje Biroa Stalnog komiteta sa zemljama članicama FIG-e iz najudaljenijih zemalja;
- Višejezični rečnik u izdanju FIG-e i odnos prema izdavaču;

Pod tačkom »razno« je na poslednjoj sednici razmotren predlog geodetske stručne organizacije Demokratske Republike Nemačke za prijem u članstvo FIG-e. Ovaj predlog je bio predmet razmatranja i na ranijim zasedanjima, ali nije donet konkretan zaključak. I ovog puta takođe nije rešeno pitanje prijema ove nacionalne organizacije u FIG-u, ali je zaključeno da se u toku naredne godine izvrše sve potrebne pripreme kako bi se na sastanku Stalnog komiteta 1967. godine u Ottawi donela definitivna odluka.

Sva su ova pitanja razmatrana i po njima doneti zaključci u toku tri sednice koje su održane po jedna dnevno od 8.—10. septembra. Izlaganje na sednicama i diskusija istovremeno je provedena na engleski, francuski, nemački i srpsko-hrvatski jezik, tako da je najveći broj delegata sa poznavanjem jednog od navedenih jezika, mogao neposredno da prati rad na sednicama.

Izložba geodetske delatnosti — Napred je istaknuto da je već ustaljena praksa da se prilikom održavanja sastanka Stalnog komiteta organizuje određena stručna ma-

nifestacija (simpozijum, izložba i dr.). Naš organizacioni odbor je doneo odluku da se organizuje izložba geodetskih radova za poslednjih dvadeset godina. Na organizovanje izložbe se išlo naročito iz razloga da bi se ovo zasedanje simbolizovalo sa poslednjim zasedanjem Stalnog komiteta 1936. godine u Beogradu, kada su učesnici posebnom publikacijom pod nazivom: »Le cadastre, le livre foncier et la reforme agraire en Yougoslavie« bili upoznati sa tadašnjim radovima i delatnošću geodetskih stručnjaka u Jugoslaviji.

Ova izložba je takođe imala svrhu da bi se prisutni delegati i gosti upoznali sa bogatom geodetskom delatnošću u Jugoslaviji u posleratnom periodu. Ona je ukazala da se delatnost geodetske struke razvija sa razvojem tehnike, privrede, nauke i drugih delatnosti, usmeravajući je neprekidno u pravcu usavršavanja postojećih i uvođenja novih metoda rada, unapređenjem organizacije i izgradnjom novih stručnih kadrova.

Svi izloženi radovi su i tekstualno obrađeni sa glavnim karakteristikama u 19 referata i objavljeni u posebnoj publikaciji pod nazivom »Geodetska delatnost u Jugoslaviji«. Iza svakog referata dat je njegov kratak sadržaj na francuskom, engleskom, nemačkom i ruskom jeziku.

Pošto se radi o veoma značajnim izloženim radovima vredno je u ovom prikazu navesti bar njihove nazive. Posle opširnijeg prikaza geodetske delatnosti na osnovnim radovima, gravimetrijskim merenjima, premeru zemljišta, izradi katastra zemljišta, održavanju premera katastra zemljišta i kartografskoj delatnosti (Savez geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije) dati su sledeći prikazi; Osnovna državna karta (Savezna geodetska uprava); Teluro-meterska merenja u Jugoslaviji (Vojnogeografski institut; Blok aerotriangulacije (Vojnogeografski institut); Topografsko-katastarski premer u SR Srbiji (Republička geodetska uprava SR Srbije); Osnovne gradske geodetske mreže (Geodetski odsek Građevinskog fakulteta u Beogradu); Pri-mena aerofotogrametrije u snimanju gradova i naselja gradskog tipa (Zavod za fotogrametriju — Beograd); Nivelmanska mreža za praćenje savremenih vertikalnih pomeranja ze-

mljine kore na širem području Skopja (Savezna geodetska uprava); Nivelman grada Skopja posle zemljotresa od 26. jula 1963. godine (Zavod za fotogrametriju — Beograd); Komasacije i melioracije na području komune Vinkovci (Zavod za projektovanje i izvođenje geodetskih radova — Zagreb); Geodetska regulacija intravilana u komasaciji zemljišta (Geodetska uprava SR Hrvatske); Reljefne karte od termoplastičnih folija (Vojnogeografski institut — Beograd); Zidna školska karta Jugoslavije (Zavod za kartografiju »Geokarta« — Beograd); Geodetski radovi pri građenju tornja za TV i UKT uređaje na Avali (Institut za građevinarstvo i geodeziju pri Građevinskom fakultetu u Beogradu); Projekat za obeležavanje brane »Glažnja« (Institut za građevinarstvo i geodeziju pri Građevinskom fakultetu u Beogradu); Terestričko fotogrametrijsko snimanje Bogorodične crkve i Radoslavljeve priprate u manastiru Studenici (Geodetski odsek Građevinskog fakulteta u Beogradu); Arena — amfiteatar u Puli (Geodetski fakultet Sveučilišta u Zagrebu); Geodetska računanja elektronskim računskim mašinama (Vojnogeografski institut u Beogradu); i Mehanografska obrada katastarskog operata (Zavod za geodetske poslove grada Beograda).

Obim izloženih eksponata i različitosti materija geodetske delatnosti koja je prikazana učinilo je da su se posetioci izložbe mogli na očigledan način uveriti o geodetskim radovima u Jugoslaviji i o dostignuću naše geodetske nauke i prakse. Izložba je u potpunosti uspela, što se pored ostalog moglo uočiti i prema interesovanju i traženju detaljnijih objašnjenja iz određenih radova.

Poseta geodetskim ustanovama — Veći broj delegata i učesnika posetili su Zavod za fotogrametriju i Zavod za kartografiju »Geokarta« u Beogradu. U Zavodu za fotogrametriju prisutni su razgledali fotogrametrijske uređaje i ujedno se upoznali sa radovima i dostignućima na polju fotogrametrije koji su postignuti u ovoj najvećoj jugoslovenskoj specijalizovanoj fotogrametrijskoj ustanovi. U Zavodu za kartografiju »Geokarta« prikazani su kartografski radovi i naša dostignuća u izradi i reprodukciji krupnorazmernih i sitnorazmernih karata i planova.

Prijemi kod zvaničnih predstavnika — U toku održavanja sastanka Stalnog komiteta priredena su tri prijema za delegate i učesnike. Pokrovitelj sastanka drug Hakijski Pozderac priredio je prijem u zgradi Saveznog izvršnog veća na Novom Beogradu. Potpredsednik Skupštine grada Beograda drug Mile Žegarac priredio je prijem u zgradi Skupštine grada Beograda, a u ime Savezne geodetske uprav i Saveza geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije, u Domu omladine u Beogradu, delegate i goste je primio drug Vasilije Blagojević. Posebno je potrebno naglasiti da je prijem kod drug Hakijski Pozderca ostavio na prisutne izvanredan utisak.

Izlet i ekskurzija — Radi upoznavanja bliže okoline Beograda organizovana su dva izleta. Izlet na Avali kod Beograda je pored ostalog iskorišćen da bi gosti mogli videti televizijski toranj visok 198 m. Sa visine od 125 m, dokle dizalica penje posetioce, mogla se lepo videti bliža i dalja okolina Beograda sa šumadijskim pejzažima koji u ranijim jesenjim danima pružaju izvanredno lepu sliku.

Posetiocima je bilo omogućeno da se upoznaju sa geodetskim radovima koji su obavljani u toku izgradnje samog tornja na Avali, a što je obarađeno u jednom od prikaza na izložbi.

Na Kosmaj, u prirodi, je organizovana zajednička večera koja je protekla u veoma vedrom raspoloženju. Ovom prilikom je izvršena simbolična primopredaja dužnosti dosadašnjeg predsednika On. Geom. Ennia de Biagi engleskom kolegi Mr. Bernardu Collinsu predajući istovremeno novom predsedniku pozlaćenu ogrlicu sa amblemima Federacije.

Jedan dan (11. septembar) je posvećen ekskurziji u Kladovo na Dunavu. Svrha ove ekskurzije bila je da inostrani gosti vide ogromno gradilište na izgradnji hidroelektrane »Derdap« i da se upoznaju sa geodetskim radovima koji se obavljaju na ovom radilištu. Preduseljivošću naših kolega koji rade na ovom gradilištu, posetioci su detaljno upoznat i sa geodetskim i drugim hidrotehničkim radovima koji se izvode u toku izgradnje ovog objekta.

Prijatnom plovidbom Dunavom u odlasku i povratku gosti su imali priliku da se upoznaju i vide derdapsku klisuru i okolinu koja predstavlja veliku svetsku retkost i jednu od najvećih i najlepših klisura u Evropi. Mislim da bi bila nepotpuna slika prikaza ove stručne manifestacije ako se ne bi ukazalo da organizovanje jednog ovakvog međunarodnog sastanka iziskuje puno vremena i napora. Radi obezbeđenja što bolje organizacije naš je Savez obrazovao organizacioni odbor, kome je stavljen u zadatak kompletno organizovanje ove manifestacije. Same pripreme su trajale više od godinu dana.

Međutim, u vezi sa pripremama i organizacijom ovog sastanka svakako je potrebno posebno istaći zalaganje druga Muminagić ing. Abdulaha,

dok su se za pripremu i organizovanje izložbe posebno založili drugovi prof. ing. Ilija Živković i ing. Ivan Buder.

Opšta je ocena da je ova međunarodna geodetska stručna manifestacija u našoj zemlji u potpunosti uspela. To je ocenjeno po rečima inostranih delegata u toku održavanja sastanaka Stalnog komiteta, kao i po rečima dosadašnjeg i novog predsednika Federacije na završetku rada. Da bi izrazio svoju zahvalnost za gostoprimstvo koje im je pruženo u toku boravka u našoj zemlji, više delegata je pismenim putem odalo priznanje našem Savezu ukazujući da su veoma zadovoljni napustili našu zemlju i da su se vratili svojim kućama sa puno prijatnih utisaka.

David Trinki

V GEODETSKA INTERFAKULTETSKA KONFERENCIJA

U Zagrebu održana je u vijećnici Geodetskog Fakulteta V geodetska interfakultetska konferencija 16. i 17. decembra 1966. godine. Konferenciji su prisustvovali predstavnici svih geodetskih visokoškolskih ustanova iz Beograda, Ljubljane, Sarajeva i Zagreba, te predstavnici civilne i geodetske službe i Saveza Geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije.

Na konferenciji tretirana su aktuelna pitanja, koja su u vezi s organizacijom nastave i naučnog rada na geodetskim fakultetima u kojem smislu su podneseni slijedeći referati:

- Neki problemi geodetskih visokoškolskih ustanova u sadašnjoj fazi društvene i privredne reforme (Geodetski fakultet Zagreb).
- Učešće geodetskih visokoškolskih ustanova u planiranom i subvencioniranom naučnom radu u SFRJ (Geodetski odsek Građevinskog Fakulteta Beograd).
- Studij III stupnja na geodetskim fakultetima (Geodetski odsek FAGG Ljubljana).
- Prikaz nastavnih planova (Geodetski Fakultet Zagreb).
- Nacrt Statuta Zajednice geodetskih i srodnih fakulteta i viših škola u SFRJ (Geodetski Fakultet Zagreb).

Donosimo izvode iz prva dva referata i zaključke konferencije. Statut Zajednice će se objaviti nakon njegovog definitivnog usvajanja na osnivačkoj skupštini Zajednice.

● **NEKI PROBLEMI GEODETSKIH VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA U SADAŠNJOJ FAZI PRIVREDNE I DRUŠTVENE REFORME** — Premda se gotovo sve visokoškolske ustanove nakon reforme nalaze u sličnom položaju, o čemu se u zadnje vrijeme mnogo raspravljalo u javnosti, u nadležnim upravnim organima i političkim forumima, smatramo za potrebno da se na ovoj konferenciji razmotre neka pitanja, koja su za geodetsko visokoškolsko, specifična, te da se razmotre mogućnosti kako bi se nastalo stanje moglo zajedničkim nastojanjima poboljšati.

Sastav geodetskog visokog školstva

Visoko školstvo za geodetsku struku razvijalo se nakon oslobođenja u sveučilišnim centrima Beograda, Ljubljane i Zagreba.

Može se reći da je organizacija visokoškolskih ustanova prilagodena novonastalim potrebama visokog stručnog obrazovanja u geodetskoj struci, čije se djelovanje neobično razvilo u skladu s privrednim razvojem zemlje. Nastale potrebe su nužno tražile znat-

no angažiranje geodetskih stručnjaka na novim prije rata nerazvijenim vrstama geodetskih poslova, kao što su fotogrametrija, kartografija, praktična geofizika itd. u raznim projektantskim, privrednim organizacijama, te komunalnom gospodarstvu.

Međutim ove su potrebe zatekle veoma nepovoljnu strukturu geodetskog stručnog kadra, koje se između dva rata i neposredno nakon oslobođenja kvalificiralo u velikoj većini na srednjim tehničkim školama a relativno malo na fakultetima.

Potreba višeg i visokog stručnog obrazovanja u geodetskoj struci — Struktura kadrova — Na zagrebačkom sveučilištu koncepcija diferenciranja studija na I i II stupanj nastave na visokim školama nije u potpunosti usvojena. Stalo se na stanovištu da potrebe pojedinih struka nisu identične, a ako je viša kvalifikacija u nekoj struci potrebna za dokvalificiranje srednjeg stručnog kadra, onda se to može postići u višim školama, posebnim tečajevima ili posebnom školom pri fakultetu, koja bi bila potpuno zatvorenog tipa.

U Beogradu i Ljubljani organizirana je bila dvo-stupanjska nastava. U Beogradu pored I stupnja na fakultetu osnovana je i Viša škola s istim nastavnim planom kao i I stupanj nastave na fakultetu. Ista takova škola s gotovo istim nastavnim planom osnovana je i u Sarajevu.

Na interfakultetskoj konferenciji na Plitvicama bila su iznesena izvjesna negativna mišljenja o takvim rješenjima, a istaknuti su bili i problemi koji su se u realizaciji ovakove koncepcije pojavili.

Iskustva zagrebačkog fakulteta obzirom na samostalni I stupanj nastave za dokvalificiranje postojećeg srednjeg kadra su pozitivna, premda financiranje takvog školovanja pomalo prelazi na teret fakulteta i ako su se inicijatori obavezali da će snositi troškove ove nastave.

Očito je da je u jednom dinamičkom razvoju, kakav je kod nas, potreban znatan broj stručnjaka, različitih specijalnosti i nivoa stručne izobrazbe. Također je evidentno da je osnivanje novih škola neobično skupo i veliko

opterećenje za zajednicu. Međutim fakulteti nisu nikada imali uvida u potrebe visokostručnih kadrova niti su nadležne ustanove u tom pogledu s postojećim visokim školama kolaborirale. Hvalevrijedna je konstatacija u zaključcima Savjetovanja o kadrovima i školstvu koje je organizirao Savez GIG-a Jugoslavije u Beogradu 7. VI o. g. »da u narednom periodu ne bi trebalo osnivati nove školske ustanove, jer postojeće mogu zadovoljiti potrebe za novim stručnim kadrovima«.

U istim zaključcima međutim stoji da »Struktura postojećeg geodetskog kadra ne odgovara potrebama« pa se preporučuje intenziviranje više i visoke stručne naobrazbe.

Struktura stručnog kadra je objektivna činjenica i to može biti indikacija fakultetima za organiziranje nastavnog procesa. Međutim fakulteti ne mogu biti indiferentni na perspektivu koju će geodetski inženjer imati u svom stručnom djelovanju, o organizaciji tzv. matičnih organa struke u republikama i komunama i njihovom djelokrugu rada. Organizacija i kadrovska struktura geodetskih ustanova i njihov djelokrug rada u republikama je veoma važna komponenta pri razmatranju pitanja organizacije i racionalizacije visoko-školske nastave, jer one trebaju da prihvate stručnjake koje naše škole daju.

Djelokrug rada može se u grubom podijeliti na dvije skupine radova:

1. Geodetski radovi, koji spadaju u domen u tzv. državnog premjera prema zakonu o premjeru i katastru zemljišta;

2. radovi izvan te domene kao geodetski radovi u inženjerstvu, geofizički radovi, kartografski itd.

Zakon o premjeru i katastru zemljišta ima ambiciju da sve geodetske radove podredi potrebama državnog premjera i katastra zemljišta. Prema citiranom zakonu o premjeru i katastru za prvu skupinu geodetskih radova investitori su Savezna geodetska uprava, te geodetske uprave republika. Pri tome u nadležnost Savezne geodetske uprave spadaju svi osnovni radovi počam od astronomsko-geodetskih osnovnih mreža, triangulacije svih redova nivelmana, gravimetrije, te premjera za karte krupnih mjerila.

U nadležnost geodetskih uprava republika spadaju ostali poslovi premjera zemljišta kao i svi poslovi na izradi katastra.

Operativne jedinice geodetske službe jesu geodetski i fotogrametrijski zavodi, koje su geodetske uprave republika i savezna geod. uprava osnovale u cilju izvođenja radova iz spomenutog zakona.

Operativnim jedinicama Geodetske službe u republikama nije preostalo drugo nego da se orijentiraju isključivo na premjer zemljišta terestričkim metodama ili fotogrametrijski, jer u kompetenciji republičkih uprava nije više ni triangulacija i nivelman nižih redova.

Zakonom o premjeru i katastru dati su u nadležnost Savezne geodetske uprave radovi koji nisu u neposrednoj vezi s premjerom za katastar zemljišta. Astronomsko-geodetska mreža, gravimetrijska mreža, nivelman visoke tačnosti, spadaju u domenu naučnih radova, kojima se u većini zemalja bave instituti akademija nauka ili slične institucije, a na njihovom izvođenju i obradi rezultata mjerenja surađuju eminentni naučni radnici dotičnih zemalja.

Kako je republičkim upravama ostavljeno samo premjeravanje zemljišta za katastar, to je logično da one nemaju nikakvog zaduženja oko razvijanja radova iz nadležnosti Savezne geodetske uprave, na teritoriji republike, pa dosljedno tome ni potrebe angažiranja stručnjaka, koji bi se za takove radove na fakultetima kvalificirali. Ove su Uprave zapravo svedene na nivo bivših direkcija za katastar predratnih banovina.

Koncepcija državnog premjera na osnovi citiranog Zakona i kompetencije koje iz njega proizlaze imaju velike reperkusije na kadrovsku politiku u republikama. One praktički onemogućuju da se visoko-kvalificirani i naučni kadrovi u republikama bave tim poslovima, i prema tome ima neposrednog odraza i na geodetsko-visoko školstvo.

Prema dosadašnjoj praksi zadatke iz područja osnovnih radova nije Savezna geodetska uprava davala na licitaciju nego ih je povjeravala, prema budžetskoj namjeni, Zavodu za fotogrametriju u Beogradu ili vlastitim ekipama.

Na brojnim stručnim i društvenim forumima i sastancima isticana je koncepcija, koja je ukazivala na potrebu

obuhvatanja cijele geodetske stručne djelatnosti i orijentaciju struke prema potrebama tehničkog i privrednog razvoja zemlje, u koordinaciji geodetskih radova sa investicionim radovima drugih struka, što bi naravno imalo za posljedicu i drugačiji adekvatni organizacioni oblik geodetskih upravnih organa u resoru tehničkih struka.

U spomenutim forumima stručnjaci su ukazivali na potrebu koordinacije i koncentracije naučnih kadrova u rješavanju zadataka osnovnih geodetskih radova koji su izvan radova neophodnih za premjer i katastar zemljišta. Formiranjem savjeta ili komisije za osnovne geodetske radove i izvođenje tih radova angažiranjem specijalista iz svih republika, gdje oni postoje i imaju uvjete da se tim djelatnostima bave. No do danas se od toga nije ništa ostvarilo, donesen je zakon o kojemu nijedan stručni forum pa ni fakulteti nisu imali prilike da daju svoje mišljenje na osnovi jedne solidne diskusije.

Na ovaj način imamo republičke geodetske uprave, kojima obzirom na njihova zaduženja oko katastra ni malo nije stalo u kakvoj se situaciji nalaze visoko-kvalificirani kadrovi koji izlaze s fakulteta.

Geodetske operative su se uslijed okolnosti u kojima se privreda nalazi, zatvorile u sebe i nikoga ne trebaju, iako bi za racionalnije poslovanje bila neophodna promjena strukture kadrova povećanjem broja inženjera, za što postoje i objektivne materijalne mogućnosti.

U zadnje vrijeme pretežni broj diplomiranih geodetskih inženjera zapošljavaju se u Hrvatskoj u privrednim organizacijama, komunalnim odjelima općine, te katastarskim upravama. To je dobro i ohrabrujuća činjenica. Naročito se zapažaju kvalitetne promjene u katastarskim upravama u kojima su na nekim rukovodećim mjestima došli inženjeri. Te katastarske uprave prelaštaju po malo u Zavode za geodetske radove i izvođe sve geodetske tehničke radove u komuni i kraju u kojem djeluju. Smatramo da bi takovih slučajeva moglo biti i više, kad bi u pogledu reorganizacije u djelokrugu rada katastarskih uprava bila zakonski i praktički uzeta ovakova orijentacija.

S novim zakonom teži se izgleda u pravo suprotno.

Ovakvo stanje u geodetskoj struci, ne pogoduje razvoju i primjeni novih dostignuća u nauci i tehnici na razvoju geodezije. Bez kooperacije s drugim tehničkim granama ne može doći ni do sređivanja stanja u pogledu potreba za geodetske podloge u inženjerskim projektiranjima, modernizaciji tehnološkog procesa u razradi projekata, ekipnoj specijalističkoj suradnji, razradi propisa i normativa za taj djelokrug geodetske aktivnosti itd.

Geodetsku aktivnost ne može se smatrati samo ono što je neophodno katastru, nego i nizu drugih stručnih, tehničkih i naučnih aktivnosti u kojima se intenzivno učestvuje, ali se ne do-prinosi gotovo ništa da se ta aktivnost unaprijedi i dostigne ravnopravni nivo s drugim strukama.

Ovdje to iznosimo radi toga, što zakonska koncepcija državnog premjera, kada bi se dosljedno provela, ograničuje djelokrug rada visokoškolskih geodetskih stručnjaka, te što zakonska koncepcija organizacije izvođenja premjera, a i praksa u tome, monopolizira visoko-stručne i naučne radove za organ uprave ili poduzeće, koje je on osnovao.

Ako bi se geodetsko visoko školstvo prilagodilo perspektivi, koje mu zakon daje, ono bi stvarno nazadovalo, jer je i do sada kvalificiranje visoko-stručnih kadrova koncipirano mnogo šire, imajući u vidu stvarne široke zadatke geodetske djelatnosti u modernom društvu.

Preispitivanje dosadašnjih metoda i naročito ciljeva fakultetske nastave, jedna od zadaća geodetskog visokog školstva, jeste uklapanje u privrednu i društvenu reformu, i radi toga su pitanja principa i praktične provedbe Zakona o premjeru ovdje iznijeta.

Materijalni položaj fakulteta — Materijalno stanje je na svim univerzitetima manje više jednako, pa se zbog toga primjer zagrebačkog fakulteta može primjeniti i na druge fakultete. Sredstva u 1965. godini su ostala ista kao i 1964. godine, a trebalo je:

- revalorizirati osobne dohotke (praktički su se povišili za svega 10%;
- plaćati materijalne troškove, koji su se u prosjeku povećali za 40%.

U 1966. godini sredstva su ostala nominalno ista kao i u 1965. (ili s beznačajnim povišenjem), što znači da su obzirom na novo nastala poskupljenja realno manja.

Budući da je jedna od mjera privredne reforme i smanjenje opće (društvene) potrošnje, među ostalim i troškova obrazovanja, fakultet se orijentirao na:

- a) korištenje tzv. unutrašnjih rezervi,
- b) racionalniju organizaciju nastave i naučnog rada
- c) traženje drugih izvora prihoda osim društvenih fondova za školstvo.

Ad a) U pogledu racionalnijeg i ekonomičnijeg poslovanja na fakultetu zagrebački fakultet nije mogao mnogo poduzeti. Broj pomoćnog i administrativnog osoblja, već je od ranije takav da je on ispod normativa koji bi bili neophodni za intenzivnije poslovanje.

Geodetski fakultet nije već godinama mijenjao sistemizaciju radnih mjesta prema realnim potrebama. Gotovo na svim katedrama nedostaje pomoćnog nastavnog osoblja. Honorarni nastavnici angažirani su samo za one neophodne predmete, koje ne mogu preuzeti stalni nastavnici. Prema tome su se u ovom pogledu već i do reforme u potpunosti koristile unutarnje rezerve za racionalnije poslovanje fakulteta.

Ad b) Racionalizacija nastave, koja bi imala a posljedicu smanjenje otpada studenata i ranije diplomiranje, obuhvaća niz problema subjektivne i objektivne naravi. Kritike u ovom smislu su se u zadnje vrijeme naročito odnosile na pitanje subjektivne naravi tj. na nedovoljno angažiranje fakultetskih nastavnika oko intenziviranja nastave. Iznosi se veliki procenat otpada studenata u razmaku između upisa i diplomiranja. Razlozi su mnogobrojni po našem mišljenju pretežno objektivne naravi. Uzevši u obzir sveukupne statističke podatke, otpad studenata na sveučilištu nije procentualno veći od onog između dva rata, premda bi normalno trebalo očekivati da bude veći ako se između ostalog uzme u obzir i slabije doneseno znanje, iz srednjih škola.

Racionalnu organizaciju nastave može se shvatiti na isti način kao i racionalnu proizvodnju. Nije dovoljno imati samo stručni kadar, potrebno je imati i odgovarajuću opremu, pa i prostorne i druge materijalne mogućnosti. Sama činjenica da odnos dotacije za osobne izdatke prema materijalnim iznosi 5:1, govori dovoljno rječito o veoma nepo-

voljnom omjeru, koji bi trebao biti 5:5. Shvaćanja da je stanje na fakultetima posljedica nedovoljnog angažiranja nastavnog osoblja, da osobni dohotci i ne mogu biti veći ako su nagrađivanja po efektu rada (aluzije na otpad studenata), odražavaju primitivna gledanja na rad sveučilišnih nastavnika i izobrazbu visokoškolskih stručnjaka.

Ad c) Drugi izvori prihoda izvan društvenih fondova za školstvo mogu biti:

- za naučni rad, koji je planiran u Savjetima za naučni rad, a financiran iz fondova za naučni rad
- iz suradnje s privredom.

Suradnja s privredom bila je i ranije jedna od aktivnosti fakulteta, ne samo radi izvora sredstava, već i zbog

- nužnog kontakta s problemima prakse;
- stručnog usavršavanja mlađeg nastavnog osoblja;
- pomoći praksi u kompliciranim problemima;
- pobude i dobivanje materijala za neplanirani naučni rad;
- mogućnosti da se i studenti ukllope u praktične radove i tako steknu nužnu praktičku rutinu u stanovitim metodama rada.

Suradnja s privredom odvijala se na obostrano zadovoljstvo a fakultet je imao vidne koristi u nastavnom i naučnom pogledu. Brojni diplomski radovi proizašli su iz konkretnih rješenja za praksu, a iz te suradnje su publicirani brojni stručni i naučni radovi.

Fakultet u Zagrebu organizirao je ovu suradnju tako da se radovi kolektivno izvode preko nastavno naučnih jedinica — Zavoda, pri čemu se za razradu pojedinih zadataka prvenstveno angažiraju mlađi nastavnici-asistenti. Ovakav način suradnje prihvatile su mnogobrojne privredne organizacije iz područja elektroprivrede, poljoprivrede, građevinarstva, komunalnih službi itd. a rezultat toga je da je Geodetski fakultet danas opremljen tako da može ostvarivati postavljene nastavni program daleko bolje nego pred deset godina. Da te suradnje nije bilo fakultet bi u pogledu opreme obzirom na nedovoljna budžetska sredstva bio gotovo u istom položaju kao i u 1932. godini. tj. bio bi opremljen instrumentima muzealne vrijednosti, kojih danas uopće u praksi nema.

U ovakvu suradnju s fakultetom privreda je rado ulazila znajući da time pomaže jednu instituciju koja njoj daje kadrove, a s druge strane dobiva proizvode u vidu geodetskih osnova i podloga za projektiranje, razne geodetske kontrole i ispitivanja, ekspertize itd. solidno izrađene za njihove potrebe.

Uočivši svestrane koristi koje iz suradnje univerziteta s praksom nastaju, naše društvo je orijentiralo univerzitet na sudjelovanje u rješavanju zadataka potrebnih privredi i postavilo univerzitetu tu suradnju kao jedan od njegovih osnovnih društvenih zadataka. Radi toga je to formulirano u Zakonima koji se odnose na visokoškolsko obrazovanje i u Statutima Sveučilišta i fakulteta. Konačno neophodnost da se fakulteti povežu s praksom može se čuti u brojnim izjavama najodgovornijih rukovodilaca na raznim forumima.

Takva praksa je nažalost izostala u suradnji s organima geodetske službe — Saveznom geodetskom upravom i Geodetskom upravom SR Hrvatske. Iz dokumenata koje smo u zadnje vrijeme primili i kontakata koje smo imali rukovodioci Geodetske uprave smatraju da Geodetski fakultet u smislu zakona o premjeru i katastru zemljišta ne može izvoditi radove, koji su u kompetenciji Savezne geodetske uprave i organizacija osnovanih za te radove.

Bez obzira kakav je stav Zakona o premjeru i katastru zemljišta, Geodetske uprave su ovim pokazale da nemaju razumijevanja za potrebe fakulteta, koje su ranije istaknute. Pri tome se mogu postaviti i neka principijelna pitanja:

1. Da li fakultet za izvršenje svojih zadataka u nastavnom procesu, naučnom radu, kvalificiranju mlađih nastavnika treba da suraduje s privredom ili ne?
2. Ako se smatra da je ta suradnja neophodna, kako se praktički zamišlja da bi se ona mogla ostvariti, a da bude u skladu sa Zakonom o premjeru i katastru zemljišta?
3. Kako se zamišlja da fakultet može ostvariti svoj zadatak u pogledu naučnog rada u sadašnjoj situaciji kada nema nikakvih vlastitih financijskih sredstava za učestvovanje u naučnom radu?

4. Kako se zamišlja kvalificiranje mladih nastavnika fakulteta za zvanja, koja se prema Zakonu o visokoškolskom obrazovanju popunjavaju na osnovu konkursa, svake tri odnosno pet godina, pri čemu oni trebaju dati dokaze o napredovanju u stručnom i naučnom pogledu?

Stanovišta o unapređenju nauke, pomoći fakultetima, pravu fakulteta da naučno djeluje, nažalost samo su verbalna. U posljednje vrijeme u aktima Savezne geodetske Uprave jasno je ispoljeno stanovište da fakulteti, na osnovu Zakona o premjeru, nemaju prava da preuzimaju geodetske poslove u suradnji s privredom, te se sada za razliku od ranijih postupaka nastupa Zakonom i silom vlasti. Ovakav postupak pogada samo fakultete i nikoga više, jer sumnjamo da se praktički ta vlast Geodetskih uprava u drugim slučajevima može realizirati.

Ovakvo stanje, koje već traje duže vrijeme, a koje je u najnovije vrijeme sankcionirano i formalnim stavovima Savezne Geodetske uprave, temeljenima na svojevlasnom tumačenju Zakona, obostrano je štetno. S jedne strane, geodetska je služba lišena saradnje fakulteta u brojnim, sve kompliciranijim zadacima koje je na sebe uzela. Svi bi ti zadaci, počam od postavljanja tehničkih normi, do teoretskih i praktičkih rješenja premjera bili bolje teoretski postavljeni i racionalnije stručno riješeni; u najmanju ruku izbjegli bi se stručni promašaji, kojih je u praksi operativno bilo. S druge strane, stručni rad fakulteta orijentira se malo po malo na izvangeodetska područja, a naučni rad na obradu problema u tim područjima ili u teoretskim domenama, koje manje mogu služiti praksi.

Ova su dva problema iznijeta radi toga, jer su neposredno vezana za pitanja s kojima se fakulteti susreću u svojim naporima, da se što skladnije uklope u privredu i društvenu reformu.

Djelokrug geodetskog inženjera i njegove stručne i naučne perspektive u praksi treba da fakultetima daju orijentaciju u njihovom daljnjem nastavnom razvoju.

Radi toga je i djelokrug i organizacija geodetske službe i zakonski propisi koji to reguliraju od interesa i za visokoškolske ustanove geodetske struke.

Pitanja naučnog i stručnog rada fakulteta i njihovog povezivanja s prak-

som, međusobnog djelovanja prakse i fakulteta, te konačno pitanja mogućnosti sufinansiranja fakulteta putem njegovog djelovanja u praksi isto su tako vrlo aktualna.

U sadanjoj fazi privredne i društvene reforme naročito je od interesa da se razjasne ova pitanja, zauzmu stavovi i poduzmu koraci, da bi se provela rješenja koja su za društvo i visokoškolske ustanove najpogodnija.

UČESĆE GEODETSKIH VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA U PLANIRANOM I SUBVENCIONIRANOM NAUČNOM RADU U SFRJ. — Na osnovu obaveštenja dobijenog iz Saveznog savjeta za naučni rad i Saveznog fonda za naučni rad iz sredstava federacije kojima raspoložu ove ustanove, ne finansira se nijedna tema koja bi tretirala naučnu problematiku iz oblasti Geodezije.

Na osnovu obaveštenja dobivenih od strane Savezne geodetske uprave, ni u okviru ove ustanove, ne postoji sistematski organizovan naučno istraživački rad, niti pak neko sistematski, za potrebe ove ustanove, vrši neka naučna istraživanja. U okviru ove ustanove ne postoji ni specijalan fond iz kojega bi se mogla da finansira naučno istraživačka delatnost vezana za problematiku geodetske službe.

IZ obaveštenja dobivenog iz Republičkog fonda za naučni rad SR Srbije, na teritoriji ove republike, iz sredstava fonda, ne finansira se nijedna tema vezana za naučnu problematiku iz oblasti geodezije.

Na osnovu podataka jedne široko sprovedene ankete u četvrtom kvartalu 1965. godine, od strane Komisije za naučno istraživački rad Društva geodetskih inženjera i geometara SR Srbije, na teritoriji ove republike, ne postoji sistematski organizovan naučno istraživački rad iz oblasti geodezije.

Pogledajmo sada kako stvari stoje na Geodetskom odelu Građevinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.

U sklopu opšteg kretanja visokog školstva, niz godina fakultet funkcionise uglavnom kao prosvetna institucija. Poslednjih godina se vidno ispoljava opadanje intenziteta naučno istraživačkog rada ekzaktnih jedinica fakulteta i njihove saradnje sa privredom i drugim institucijama.

U rešavanju naučnih problema i ostvarenju drugih zadataka iz oblasti geodezije učestvuju, i vidno mesto zauzimaju, pojedinci iz redova nastavnog osoblja, a ne fakultet — odnosno odsek kao celina.

Nedovoljna finansiska sredstva sa kojima raspolaže fakultet kao i veoma male sume koje dodeljuje Univerzitet za naučnoistraživački rad onemogućavaju bilo kakav sistematski i organizovani rad na naučnoistraživačkom polju. Ograničena finansiska sredstva takođe ozbiljno ometaju redovno izlaženje naučne publikacije Geodetskog odseka »Zbornika radova Geodetskog instituta«.

Krajnji rezultat ovakvog stanja ogleđa se u odsustvu organizovanog i sistematskog rada na nauci i u struci pri fakultetu. To se naročito negativno odražava na razvoj i uzdizanje asistent-skog kadra koji je najvećim delom prepušten samoizgrađivanju i stihiskom formiranju. Što se tiče obrade naučnih tema, stručnog angažovanja van nastave, objavljivanja radova i drugih aktivnosti i dalje vlada stanje »ad hoc« zahvata kako kod asistent-skog kadra tako i kod nastavnika.

Ovako poražavajuće stanje na polju naučno istraživačke delatnosti na polju geodezije, rezultat su kako objektivnih tako i subjektivnih teškoća. Objektivnih u smislu op.teg stanja u kome se našla naučno istraživačka delatnost u celini u sadašnjim stepenu društvenog razvitka kod nas i koja proističe iz određenih shvatanja i odnosa unutar geodetske struke u celini.

Naš zadatak je sada da uočimo glavne faktore i elemente koji kočće razvika naučne misli u geodeziji i predložimo mere za njihovo odklanjanje.«

U referatu su dalje izneseni stavovi rezolucije Savezne skupštine o naučno-istraživačkom radu od 27 I 1965. god. Šest meseci posle ove rezolucije došlo je do privredne reforme, nakon čega se stanje naučnih delatnosti znatno pogoršalo. Izložen je prikaz »Matematičko-tehničke nauke i privredna reforma«, koji je štampan u informativnom biltenu br. 10 od 1. novembra 1965. Nadalje je u referatu iscrpno prikazano sve ono što su kompetentni upravni i drugi forumi kazali u prilog razvijanja naučnog rada i potrebni njegovog stimuliranja. Međutim sve je ostalo pri deklarativnim stavovima. Ono osnovno

u svemu tome jesu materijalna sredstva za naučni rad, koja su znatno smanjena. U daljnjem izlaganju referat govori o stanju naučnog rada u Srbiji, imponozantnom kapacitetu naučnog kadra, zabrinjavajućem stanju u pogledu perspektive i razvoja mlađeg naučnog kadra, koji se usled nastalih okolnosti orijentiše pretežno na stručne, a ne i naučne funkcije. U poslednje vreme oseća se izvesna tendencija osipanja kadrova i to upravo naučnih. Prelazeći na stanje u geodetskoj struci u referatu se kaže:

»Svim ovim teškoćama koje su globalno karakteristične za naučnoistraživački rad u našoj zemlji u celini, opterećeni su i problemi naučnog istraživanja u geodeziji. Ovi objektivni faktori vrlo teško pogađaju naučnoistraživački rad u našoj struci, pošto su i subjektivni faktori unutar geodetske struke takvi da superponiraju postojeće objektivne teškoće. Recimo par reči i o nekim od ovih tzv. subjektivnih faktora.

Niz godina geodetsku službu vodi kadar koji po svojim stručnim kvalifikacijama nije bio niti je sada u stanju da sagleda struku u celni i da postavi jasnu perspektivu razvoja struke i nje-ne zadatke, utvrđene na bazi sigurne materijalne osnove kako bi se obezbedilo kontinuirano izučavanje problema koje nameće razvoj kako naše tako i drugih struka.

Nepostojanje stručnih i naučnih saveta pri velikim geodetskim ustanovama koji bi bili sastavljeni od priznatih istraživača sa Univerziteta kao i nedovoljno i nesistematsko njihovo angažovanje u radu pojedinih ustanova, čini da se geodetski poslovi obavljaju rutinski a da se novi organizacioni i tehnološki postupci primenjuju sporo.

Tajnost podataka osnovnih radova predstavlja takođe problem za sebe. Širi krug zainteresovanih za ove radove, a u prvom redu naučnih radnika sa Univerziteta nije uključen niti ima uvid u ove radove. To jednim delom omogućava da se organizacione i kadrovske slabosti, zatim greške u sadržini i koncepciji rada održe u dužem periodu vremena. To je takođe izvor i izvesnih krivih predstava o stanju, problemima i mogućnostima naše nauke. U vezi s tim je i problem kritike naučnog stvaranja uopšte. Objektivna kritika je izvanredno potencijalno sredstvo za naučni rad, a i način obaveštavanja javnosti.

Iz kompleksa subjektivnih faktora dodirno bih još samo jedan problem, a to je problem neadekvatnog korišćenja visoko kvalifikovanih kadrova. Opšte je poznata činjenica da je broj visokokvalifikovanih kadra u našoj struci nedovoljan. Ovo najbolje ilustruje podatak da još uvek veliki broj rukovodećih mesta zauzima kadar sa srednjim kvalifikacijama uprkos činjenici da su pravilnicima ustanova ta mesta predviđena za visoko kvalifikovani kadar. I dok na jednoj strani postoji nedostatak visokokvalifikovanog — inženjerskog kadra, dotle se taj isti kadar velikim delom koristi na radovima za koje su potrebne daleko manje kvalifikacije.

U zaključku našeg dosadašnjeg izlaganja možemo da konstatujemo sledeće:

— U sklopu opšte politike organa vlasti pitanje finansiranja naučnoistraživačkog rada na polju geodezije ostalo je potpuno nerešeno.

— Da se ne ostvaruju pretpostavke Savezne narodne skupštine (kada je u pitanju delatnost na području geodezije) o zainteresovanosti, zajedničkoj saradnji i finansiranju naučno-istraživačkog rada od strane radnih organizacija u privredi, čak ni onda kada su u pitanju kratkoročna i primenjena istraživanja.

— Fundamentalni radovi u fundamentalna istraživanja u Geodeziji koja imaju opšti privredni i odbrambeni karakter a koja iziskuju znatna finansijska sredstva, moraju biti finansirana iz sredstava Federacije na osnovu jasno utvrđenih perspektivnih planova.

— Nedovoljan broj istraživača i visoko stručnih kadrova još više otežava i onako vrlo tešku situaciju u kojoj se nalazi geodetska struka.

— Nepostojanje zajedničkog jezgra oko koga bi se okupljali istraživači i naučni radnici na polju geodezije koji bi svojim znanjem i sposobnostima doprineli da se prevaziđu postojeće teškoće.

Pošto smo uočili u glavnim crtama faktore koji utiču na razvoj naučno-istraživačkog rada u geodetskoj struci, ukazimo sada na put kojim, ako bismo krenuli, mogli bismo da odklonimo dobar deo gore pomenutih teškoća.

U sadašnjem trenutku, to je put skladnog povezivanja i sistematske saradnje fakulteta kao celine sa privre-

dom i usmeravanje njihovog dejstva i uloge na polju unapređenja geodezije.

Prema pozitivnim propisima, pored nastavne delatnosti, sa potencijalom svoga ljudstva i sredstava, fakultet može da posluje direktno na svim sektorima kao i svaka radna organizacija. Imajući u vidu mešovitu strukturu i zastupljenost više smerova, fakultet ima prednost u poređenju sa mnogim drugim radnim organizacijama, jer je u stanju da obavlja kompleksne i složene zadatke.

Okavo postavljanje stvari zahteva hitno aktiviranje Geodetskog instituta koji bi objedinio celokupan naučno-istraživački rad u geodetskoj struci. Institut bi trebalo da postane nosilac i izvršilac onih geodetskih radova u našoj zemlji, koji za svoje izvršenje zahtevaju prethodnu svestranu naučnu analizu. To povlači za sobom preorientaciju sa individualnostihiske spoljne suradnje na programsko sistematski rad koji se kanališe kroz intenziviranje fakulteta u svojstvu aktivne prosvetno-naučne i stručne radne organizacije.

Stvaranjem Geodetskog instituta, problem integracije naučnoga rada bio bi konačno pozitivno rešen, pošto bi se naučnoistraživački radovi odvijali pod direktnim rukovodstvom najeminentnijih naučnih radnika iz oblasti geodezije.

Usko sa ovim pitanjem je povezano pitanje stvaranja i podizanja naučnog pomladka. Ovaj kadar bi bezuslovno trebao da se školuje kroz posdiplomsku nastavu zajedničku za sve fakultete i da ima opšte jugoslavenski karakter.

Postavlja se sada pitanje kako i na koji način se svi ovi zadaci mogu sprovesti u život. Prema mome mišljenju, glavnu ulogu u ovome treba da odigra jedno zajedničko telo sastavljeno od najeminentnijih stručnih i naučnih radnika na području geodezije. Ovo telo nazovimo:

»Jugoslovenska geodetska komisija«. Zadaci koji se postavljaju pred ovu komisiju bili bi:

— da unašanjem izvesnih manjih dopuna u postojećim zakonskim propisima reši izvesna tekuća pitanja koja samo unekoliko popravljaju težak položaj naučne aktivnosti, a daljim zadatkom treba ići na rešavanje ključnih pitanja kroz sistematsku

pripremu konkretnih predloga nadležnim republičkim i saveznim forumima.

Jedan od prvih zadataka J. G. K. bio bi da se sastavi spisak tema opšte jugoslovenskog značaja sa detaljnim obrazloženjem njegovog značenja a koje bi mogle da se reše sa postojećim kadrom i opremom u 1968 i koje bi moglo da finansira Savezni fond za naučni rad.

J. G. K. trebala bi da nakon jedne detaljne studije odvoji fundamentalni od primenjenih istraživanja i da potom kod saveznih organa obezbedi njihovo finansiranje iz sredstava Federacije odnosno republike u skladu sa rezolucijom Savezne skupštine o naučnoistraživačkom radu. Drugim rečima, J. G. K. treba da se pojavi kao posrednik—menadžer—koji obezbeđuje sredstva svojim autoritetom, stručnim i naučnim, od organa vlasti i sa druge strane kao planer dugogodišnjeg sistematskog timskog rada na širokom jugoslovenskom području.

J. G. K. treba da bude taj društveni organ kontrole nad izvršenjem osnovnih radova koji bi svakih šest meseci na svojim redovnim sastancima dobivao uvid šta je u proteklih pola godine urađeno i šta i kako u sledećih šest meseci treba raditi.

● **ZAKLJUČCI PETE GEODETSKE INTERFAKULTETSKE KONFERENCIJE** — Peta geodetska inter fakultetska konferencija, održana u Zagrebu 16. i 17. decembra 1966. na kojoj su, pored predstavnika svih geodetskih visokoškolskih ustanova u SFRJ sudjelovali predstavnici vojne i civilne geodetske službe, te Saveza G. I. G. Jugoslavije, tretirala je aktuelna pitanja nastave i naučnog rada na Geodetskim fakultetima, geodetskim odjelima i geodetskim višim školama, a posebno

- neke probleme geodetskih visokoškolskih ustanova u sadašnjoj fazi društvene i privredne reforme;
- probleme vezane za učešće geodetskih visokoškolskih ustanova u planiranom i subvencioniranom naučnom radu u SFRJ,
- probleme vezane uz nastavni proces, posebno uz nastavne planove, te
- pitanja trećeg stupnja nastave na Geodetskim fakultetima i odjelima.

Na temelju referata, koji su o tim pitanjima podnijeti, te na bazi iscrpne diskusije o ovim i sa njima povezanim pitanjima, 5. Geodetska inter fakultetska konferencija donosi slijedeće

ZAKLJUČKE

1. Razmatrajući zakonske propise koji reguliraju državni premjer i katastar zemljišta i posljedice koje iz tih propisa proističu za razvoj struke u republikama i naučno djelovanje visokoškolskih ustanova i uzimajući u obzir društvene intencije i visokoškolsko zakonodavstvo (posebno Opći zakon o školstvu, republičke zakone o visokoškolskom obrazovanju), te Statute visokoškolskih ustanova s jedne strane, a zadatke visokoškolskih ustanova u nastavnom procesu, naučnom radu, kvalificiranju mlađih nastavnika i opremanje ustanova potrebnim nastavnim pomagalicama i materijalom za unapređenje nastavnog i naučnog rada s druge strane, konferencija smatra: Geodetske visokoškolske ustanove dužne su da organizirano preko svojih zavoda i instituta suraduju sa privredom na svim zadacima geodetske struke. Dosljedno navedenom konferencija smatra da su visokoškolske ustanove geodetske struke osnovane i za obavljanje geodetskih djelatnosti u smislu Osnovnog zakona o premjeru i katastru zemljišta.
2. Ocjenjujući obim i intenzitet naučnog rada na području geodezije i s njom povezanih nauka u Jugoslaviji konferencija konstatira da postoje ozbiljne slabosti u organiziranosti i obimu naučnih istraživanja iz ove oblasti. Zbog toga konferencija preporučuje:
 - da se fakulteti aktivnije angažiraju u razradi programa naučno istraživaškog rada na području geodezije i s njom povezanih nauka;
 - da fakulteti posvete maksimalnu pažnju razvoju istraživačkog rada u svojim organizacionim jedinicama i naučnom uzdizanju svog kadra, kako bi fakulteti postali osnovni nosioci naučno-istraživačkog rada

da na ovom području;

— da se fakulteti založe za pravilnije korištenje sredstava iz društvenih fondova za naučno-istraživački rad;

— da fakulteti porade na formiranju geodetskih komisija u Savjetima za naučni rad.

3. Razmatrajući probleme vezane uz postdiplomski studij konferencija konstatira da na našim fakultetima postoje realne mogućnosti za organiziranje ovog studija, te da postoji objektivna potreba za specijalističkim i naučnim kadrovima u geodetskoj struci.

U tu svrhu

— konferencija pozdravlja početak realizacije postdiplomskih studija na pojedinim fakultetima i preporučuje fakultetima analizu i izmjenu iskustava u pojedinim oblicima te nastave;

— zbog podizanja kvalitete postdiplomske nastave i njene veće efikasnosti konferencija preporučuje usku međufakultetsku suradnju u toj oblasti djelovanja.

4. Da bi se osnovni geodetski problemi naše zemlje mogli bolje sagledati i riješiti na naučnom i stručno odgovornom nivou, konferencija predlaže da se osnuje Jugoslavenska geodetska komisija. Konferencija smatra da bi se u početnoj fazi ta komisija mogla osnovati pri budućoj Zajednici geodetskih visokoškolskih ustanova.

Komisija bi imala savjetodavni karakter, a sačinjavali bi ju istaknuti i priznati jugoslavenski geodetski stručnjaci, kao i predstavnici naših vodećih geodetskih organizacija.

5. Konferencija je nakon razmatranja uspjeha i nedostataka dosadašnje međufakultetske suradnje zaključila da se pristupi osnivanju Zajednice geodetskih i srodnih fakulteta i viših škola u SFRJ, koja bi imala ciljeve i zadatke kako je to iznijeto u Nacrtu statuta.

Konferencija ovlašćuje Geodetski fakultet Sveučilišta u Zagrebu da preuzme inicijativu za saziv osnivačke skupštine te zajednice.

M. J.

IZ SAVEZA GIG-a HRVATSKE

Na traženje Geodetske uprave SRH broj 03-232/1-1967 od 1. III 1967. Sekretarijat Saveza GIG-a Hrvatske dao je slijedeće objašnjenje:

U Geodetskom listu broj 10—12/1966., str. 270, odštampan je zaključak Predsjedništva pod rednim brojem 3 u suviše skraćenoj formi, pa sam po sebi može biti i krivo tumačen.

Rezime diskusije o stručnim ispitima koja se vodila na sastanku predsjedništva Saveza GIG-a Hrvatske dana 10. XII 1966 je slijedeći:

Na sastanku je konstatirano da dosadašnji način polaganja i nivo stručnih ispita ne zadovoljava. Iznijeta su mišljenja da bi kandidati trebali sami birati teme praktičnih radova te da bi težište ispitne materije trebalo više orijentirati na ona gradiva koja su u vezi sa praktičnim radom i općenito područjem djelatnosti kandidata u njegovom radnom kolektivu (na pr. područje fotogrametrije, specijalna područja primijenjene geodezije, komasacije, melioracije i sl.) **Ovakvi stručni ispiti polagali bi se pred, za ta područja, kvalificiranom komisijom stručnjaka.** Obzirom na dosadašnji način polaganja ispita na sjednici Predsjedništva nije bilo primjedbi o kvalificiranosti postojeće komisije.

III SASTANAK PREDSEDNIŠTVA SGIG JUGOSLAVIJE

Treći sastanak Predsedništva Saveza geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije održan je u Beogradu 27. XII 1966. godine sa sledećim dnevnim redom:

1. Razmatranje pitanja i uloge i zadataka organizacije geodetskih inženjera i geometara u novim društveno-političkim uslovima;
2. Izveštaj o radu Sekretarijata i stalnih stručnih komisija u periodu od 24. XI 1965. godine do 27. XII 1966. godine;
3. Utvrđivanje dnevnog reda, mesta i termina održavanja II. godišnje Skupštine SGIGJ — odnosno Kongresa;
4. Donošenje odluka za održavanje stručnog Savetovanja na temu »Katastar podzemnih i nadzemnih instalacija«;
5. Izdavačka delatnost SGIGJ: a) Geodetski list, b) Geodetski godišnjak;
6. Izveštaj Nadzornog odbora SGIGJ za 1965. godinu;
7. Predračun prihoda i rashoda i nerobnog deviznog plana SGIGJ za 1967. godinu;
8. Razno.

U ovom prikazu daju se kraće informacije o razmatranim problemima i zaključci koje je Predsedništvo usvojilo po pojedinim tačkama.

1. — U novim uslovima dezintegracije državne uprave i sprovođenja privredne reforme, uloge i zadaci društvenih i stručnih organizacija, pa prema tome i organizacije geodetskih inženjera i geometara, se menjaju što će se prvenstveno odraziti na organizacione oblike i finansiranje ovih organizacija.

Sekretarijat Saveza GIG Jugoslavije smatra da bi do sledeće Skupštine trebalo što šire razmotriti, sagledati i novim statutom predvideti:

— kakav treba da bude sadržaj (program) rada naših organizacija i kakvi interesi da vežu članstvo uz te organizacije;

— kakav bi organizacioni oblik obezbedio uspešno delovanje organizacija i povećao aktivnost članstva;

— koji su izvori finansiranja i materijalnog obebeđenja organizacija;

— što treba menjati u radu Saveza i njegovih komisija.

Ova pitanja bila su predmet opširne diskusije i o mnogima od njih mišljenja su bila jedinstvena kao na primer:

— stručne organizacije inženjera i geometara moraju postojati prvenstveno u interesu članstva, ali da nađu svoje opravdanje i sa stanovišta interesa zajednice;

— u pogledu mesta i postojanja osnovnih organizacija nebi trebalo propisivati krute šeme nego ih formirati tamo gde će najbolje moći da deluju u određenim uslovima i na takav način na koji će to najuspešnije ostvariti;

— u pogledu finansiranja treba se osloniti na pojedinačnu članarinu, na razne oblike kolektivne članarine kao i na dotacije koje bi društveno-političke organizacije bile spremne da daju u cilju sprovođenja konkretne aktivnosti. Kao izvor materijalnih sredstava predvideti i organizovanje savetovanja, simpozijuma i drugih skupova koji bi bili stručno opravdani a doneli bi uz to i finansijske koristi Savezu koji ih organizuje;

— stalne komisije u Savezu nisu opravdale svoje postojanje pa bi budućim statutom trebalo predvideti komisije samo kao oblik rada a iste formirati po konkretnim zadacima.

Osim ovako formulisanih predloga bilo je i drugih mišljenja i predloga u pogledu buduće uloge, mesta i organizacije Saveza GIG i njegovih organizacija pa je odlučeno da mišljenja izneta na ovom sastanku budu samo orijentacija za diskusiju o ovoj problematici, koja treba da se odvija u našem članstvu, kao i za donošenje konkretnih predloga za izmenu Statuta.

2. — U izveštajnom periodu Sekretarijat SGIGJ održao je 15 redovnih sastanaka na kojima je rešavao pitanja oko organizacije sastanka Stalnog komiteta FIG, organizovanja geodetske izložbe, organizacije Savetovanja o školstvu i kadrovima u geodetskoj struci, o pripremama za učešće SGIGJ

na Kongresu o vodama koji treba da se u organizaciji SITJ održi u toku 1967. godine, kao i o raznim drugim pitanjima iz tekućeg rada Saveza.

Od navedenih pitanja najviše pažnje i vremena posvećeno je organizaciji i sprovođenju zasedanja Stalnog komiteta FIG i izložbe koja je bila tom prilikom organizovana pod naslovom »Geodetska delatnost u Jugoslaviji«. Pisma koja su po završetku ovih manifestacija primljena od priličnog broja lica koja su učestvovala na zasedanju, izražavaju priznanje za dobru organizaciju i zahvalnost za gostoprimstvo što svedoči da su napori našeg Saveza i ovog puta urodili plodom i da je isti ovim putem povećao broj svojih prijatelja iz drugih zemalja, a time povećao i broj prijatelja naše zemlje.

3. — Prema Statutu SGIGJ u toku 1967. godine trebalo bi održati redovnu Skupštinu Saveza. Međutim, Predsedništvo smatra da značajne promene koje su se od poslednjeg Kongresa Saveza dogodile u zemlji i u geodetskoj službi nameću održavanje Kongresa SGIGJ. Na njemu bi se razmotrila dosadašnja iskustva na svim poljima naše delatnosti i sagledali putevi daljeg kretanja i usmeravanja struke, službe i Saveza. Kongres bi se održao u 1968. godini.

Na sledećem sastanku Predsedništva će se utvrditi sve što je u vezi sa organizacijom i problematikom održavanja kongresa. U tom smislu trebalo bi usmeriti i aktivnost republičkih Saveza, predvideti karakter referata i glavne teme za kongres.

Radi unošenja promena u Statut, vezanih za buduću organizaciju Saveza i njegovu delatnost, trebalo bi izvršiti anketu preko republičkih Saveza. Preko »IT novina« i »Geodetskog lista« pokrenuti izmenu mišljenja o ovim pitanjima čime bi se članstvo podstaklo na širu diskusiju.

Godišnja skupština nebi se održavala pre kongresa, nego istovremeno sa istim.

4. — Predsedništvo je odlučilo da se u toku 1967. godine održi stručno savetovanje na temu »Katastar podzemnih i nadzemnih instalacija«. To pitanje pokreće se već više godina, a u međuvremenu je i praksa postavila zahteve za donošenje jedinstvenih

tehničkih rešenja kao i propisa o nadležnosti iz ove oblasti. Za ovakvo Savetovanje zainteresovana je i geodetska služba, a SGU bi ga i konkretno potpomogla štampanjem referata i drugim načinima.

Zaključeno je da Sekretarijat preuzme obavezu oko organizacije pripremnog sastanka na kome bi se razmotrila fizionomija, mesto i vreme održavanja Savetovanja, tematika, broj referata, sastav učesnika, organizaciona i ostala pitanja vezana za održavanje Savetovanja, dok bi se organizacija samog Savetovanja poverila jednom od republičkih Saveza ili kojoj njegovoj organizaciji.

Na Savetovanje bi trebalo pozvati i širi krug stručnjaka van geodetske delatnosti, a čiji domen rada zadire u ovu oblast. Na taj način problematika bi se tretirala sveobuhvatnije, a zaključci bi mogli efikasnije da se sprovede.

5. — Za razmatranje problematike o izdavačkoj delatnosti SGIGJ, koja se odnosi na izdavanje »Geodetskog lista« i »Geodetskog godišnjaka«, komisija za štampu SGIGJ pripremila je izveštaj o stanju u ovoj oblasti kao i predloge koji bi doprineli rešavanju najakutnijih pitanja.

Kao jedan od najtežih problema je finansijska situacija kod oba naša glasila, dok bi se sve ostale teškoće mnogo lakše savladale. U tom pogledu Komisija vidi izlaz u povećanju broja pretplatnika, u pružanju finansijske pomoći od strane geodetskih ustanova i preduzeća i u povećanju broja oglasa u pojedinim izdanjima.

Osim predloga koje je dala Komisija za štampu u diskusiji su istaknute i druge mere koje bi trebalo preduzeti da se čitaoci više zainteresuju za naša glasila i da se njihovo finansijsko stanje poboljša.

Tako je u pogledu »Geodetskog lista« predloženo da bi trebalo razmotriti mogućnost njegovog izlaženja svaka dva meseca čime bi postao aktuelniji u sadržaju, sadržaj uopšte osvežiti tako da se više prikazuju praktični radovi i to ne samo u tretmanu stručnog izvođenja nego i sa gledišta organizacije radova, produktivnosti i ekonomskog efekta. Članci bi trebali da budu kraći čime bi se njihov broj, kao i broj saradnika po-

većao. U pogledu oglasa trebalo bi preći na savremen način obaveštavanja o radu i aktivnostima pojedinih radnih organizacija kroz zanimljive prikaze o razvoju, radnim uspesima, vrstama delatnosti i drugim karakteristikama koje daju sliku o mogućnostima preduzeća. Takođe bi trebalo razmotriti izvesno povećanje pretplate. Bilo je kritike na administraciju čijom greškom pojedini pretplatnici nisu dobili brojeve na koje su se pretplatili, dok su drugi dobijali duple primerke.

»Geodetski godišnjak« kasni sa svojim izlaženjem, jer ne može da sklopi ugovor za štampu novog dvobroja dok stari dug nije izmiren. Iako je u poslednje vreme prodajom ranijih godišta ostvarena suma preko pola miliona dinara ipak još nedostaje 200.000 dinara da bi se isplatilo zaostalo dugovanje. SGIG Srbije obratio se SGIG Jugoslavije da mu ovu sumu dodeli kao pomoć za sanaciju njegovog finansijskog stanja i na taj način omogućiti dalje izlaženje »Geodetskog godišnjaka«.

Izveštaj Komisije za štampu i vodena disuksija ukazali su da veoma ozbiljno treba razmotriti fizionomiju naših glasila, visinu pretplate i druge organizacijske i finansijske mere u kom smislu bi Sekretarijat trebao održati zajednički sastanak sa uredništvima obih izdanja. To mišljenje usvojeno je kao zaključak i naglašeno je da su i jedna i druga publikacija pokazale opravdanost svoga izlaženja, da su korisne za naše članstvo i struku i da treba preduzeti sve mere da se njihovo izlaženje nastavi. Takođe je dodeljena tražena pomoć Godišnjaku.

6. — Izveštaj o stanju blagajne i finansijskog poslovanja Saveza geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije

za 1965. godinu, kojeg je podnio Nadzorni odbor, primljen je jednoglasno. Već ranije je prihvaćen predlog Nadzornog odbora, da u interesu štednje, jedno lice vodi administrativne poslove SGIGJ, Saveza GIG Srbije i Društva GIG grada Beograda, pa je takvu organizaciju Sekretarijat i sproveo.

7. — Predračun prihoda i rashoda i nerobnog deviznog plana SIGIGJ za 1967. godinu, kojeg je sastavio Sekretarijat, temelji se na stavu da Savez neće moći da prima dotacije, a da samo za određene manifestacije može računati na pomoć u visini od 50% ukupnih troškova. U tom svetlu Predsedništvo je i prihvatilo predloženi plan.

8. — Predsednik SGIGJ drug Vasilije Blagojević zamolio je Predsedništvo da ga razreši ove funkcije obzirom da je postavljen za direktora SGU te da su opterećenost obavezama kao i objedinjavanje obih funkcija razlog za ovakvu njegovu molbu. Predsedništvo je prihvatilo ovo obrazloženje, pa kako prema Statutu, u ovakvim slučajevima dužnost predsednika preuzima jedan od potpredsednika, to je odlučeno da tu funkciju vrši drug Abdulah Muminagić.

Na kraju su rešena još neka tekuća pitanja i data pojedina objašnjenja i informacije. Tako je napomenuto da za predstojeći Kongres SITJ naš Savez treba da podnese kraći izveštaj, u vidu referata, o svojoj aktivnosti i da pripremi predloge za počasne i zaslužne članove iz naših redova kao i predlog za predstavnika našega Saveza u Predsedništvu SITJ. Zauzet je stav da se kao počasni i zaslužni članovi mogu birati i članovi stranih stručnih Saveza, pa bi se za kongres SGIGJ moglo razmisliti o podnošenju ovakvih predloga.

I. Buder